

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. I S [...],
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 17 maja 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 9 grudnia 2021 r., I S (.), Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił
skargę J. J. (dalej także: Skarżący) na naruszenie prawa strony do rozpoznania
bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygn. akt I C (...) toczącej się przed
Sądem Rejonowym w Ł. oraz w sprawie o sygn. akt V Cz (...) toczącej się przed
Sądem Okręgowym w S..

Pismem z 12 grudnia 2021 r. J. J. wniósł skargę na przewlekłość
postępowania I S (...) prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargę należało odrzucić.

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r., o skardze na naruszenie prawa strony do
rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub

nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: ustawa o przewlekłości postępowania) została wprowadzona w celu konieczności zapewnienia przestrzegania prawa każdego obywatela do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, które zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu (art. 1 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania). Realizacją tego celu jest przysługujące obywatelowi prawo do wniesienia skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych (art. 2 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania).

Przepis art. 3 ustawy o przewlekłości postępowania, zawiera jednak zamknięty katalog postępowań, w których środek ten przysługuje i nie obejmuje on postępowań w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Tym samym, w postępowaniu ze skargi, o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania skarga ta nie przysługuje. Wyrazem tego jest jednolita linia orzecznicza Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 czerwca 2005 r., KSP 5/05; z 6 grudnia 2011 r., KSP 11/11; z 12 stycznia 2017 r., WSP 2/16; z 2 października 2017 r., WSP 1/17; z 9 stycznia 2018 r., KSP 21/17; z 2 października 2017 r., WSP 1/17; z 21 maja 2019 r., I NSP 30/19; z 11 grudnia 2019 r., I NSP 170/19; z 30 czerwca 2020 r., I NSP 82/20; z 12 października 2021 r., I NSP 119/21).

Skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie pod sygn. akt I S (...) prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w (...), której przedmiotem była skarga Skarżącego na przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w Ł. oraz przed Sądem Okręgowym w S. – zatem skarga na przewlekłość postępowania w sprawie pod sygn. akt I S (...) już z tego tytułu podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Co więcej, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania, środek ten wnosi się w toku postępowania w sprawie, w której miało dojść do przewlekłości. W niniejszym postępowaniu J. J. wniósł skargę na przewlekłość

postępowania, które zostało zakończone wraz z odrzuceniem skargi przez Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z 9 grudnia 2021 r., I S (...). Tym samym, zarówno ze względu na brzmienie art. 3, jak i art. 5 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania, skarga niniejsza jest niedopuszczalna z mocy ustawy, co z kolei obliguje Sąd Najwyższy do jej odrzucenia, stosownie do treści art. 373 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1805 ze zm.; dalej: k.p.c.) w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania.

Należy ponadto wskazać, że zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Odesłanie takie oznacza, że Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu stosuje przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

Zgodnie z art. 87¹ § 1 i 2 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis ten znajduje zastosowanie również w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania, jeżeli do jej rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy (uchwała Sądu Najwyższego z 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005, nr 5, poz. 71; a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 lutego 2021 r., I NSP 174/20; z 6 lutego 2021 r., I NSP 169/20; z 1 września 2021 r., I NSP 135/21). Z treści skargi nie wynikało, aby Skarżący należał do kręgu podmiotów uprawnionych do samodzielnego działania przed Sądem Najwyższym (art. 87¹ § 2 k.p.c.).

Na konieczność odrzucenia skargi podyktowaną brakiem zdolności postulacyjnej nie mają wpływu zgłoszone w niej wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 września 2021 r., I NSP 135/21). Celem przymusu adwokacko-

radcowskiego jest zapewnienie, aby środki zaskarżenia kierowane do Sądu Najwyższego odpowiadały ustawowym wymaganiom i prezentowały poziom merytoryczny, jakiego można oczekiwać od osoby uprawnionej do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej. Skarżący, chcąc wnieść do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania powinien najpierw zwrócić się o to do profesjonalnego pełnomocnika z wyboru, który wykona za niego tę czynność, a jeżeli nie posiada środków na pokrycie kosztów profesjonalnej obsługi prawnej, winien złożyć do sądu, przed którym toczy się postępowanie, wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, który – w przypadku jego ustanowienia – sporządzi i wnieść skargę w imieniu Skarżącego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 września 2021 r., I NSP 135/21; także: z 11 stycznia 2022 r., I NSP 224/21).

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

